

ОСВІТА ТА СУСПІЛЬСТВО

БҮТИ МЕНШИМ, НІЖ ВЕЛИКІ, НЕ ОЗНАЧАЄ БҮТИ МАЛЕНЬКИМ

Харківському гуманітарному університету «Народна українська академія» виповнюється тридцять.

За сучасними темпами та змінами — досить значний період. Але, здається, в місті та в країні про академію знають не так вже і багато.

А іноді і зовсім сприймають за якимось штампами та міфами. Тому, на нашу думку, дуже важливо знайомити освітян і громадськість з тим, чим насправді є перший в Україні реально діючий комплекс безперервної гуманітарної освіти, що являє собою досить цінну освітню інституцію.

Ми не акцентуємо увагу на формі власності чи якихось інших другорядних ознаках нашої відмінності від інших начальних закладів. Так, ХГУ «НУА» — приватна освітня структура. І виникла вона, стала легітимною першою в країні — 29 травня 1991 р. Це важливо, і ми цим пишаємось. Пишаємось тому, що утворитися на самому початку 90-х, зберегти свої принципи та цілі, зберегтися взагалі — це багато чого варто. Але головна відміна НУА не в цьому!

Комплекс з самого початку, з ідеї, з перших кроків, виникав зовсім ні як комерційний чи альтернативний проект.

«Фішка» була в іншому: саме в побудові освітньо-наукового комплексу, який на практиці втілюватиме в життя концепцію неперервної гуманітарної освіти. Тієї самої концепції Life long Learning (LLL), яка на початку 90-х лише проклала собі шлях.

Не арифметична сума елементів — вища школа, загальноосвітній заклад та дошкільна структура, а саме інтегрований комплекс з єдиною командою, світоглядним сприйняттям освіти як цілого, а не «розрізаного» на шматочки. Прописати та пояснити унікальність таких підходів та принципів важко. А зробити? А зберегти та розвивати?

Шерша команда під керівництвом відомої харизматичної постаті професора В. І. Астахової змогла. Змогла створити без зовнішньої допомоги, фінансування, власної матеріально-технічної бази... Все було з нуля. Фундатори академії завжди із задоволенням згадували як позичили гроші, необхідні для державної реєстрації юридичної особи. Була ідея, була команда, був лідер і було бажання створити нову освітню інституцію, яка б враховувала все краще, що існувало у попередників, у харківської освіти, але пішла б далі та знайшла б власні підходи та відповіді на вимоги часу.

Поступово така інституція сформувалася: Харківський гуманітарний університет (з правом підготовки бакалаврів, магістрів, аспірантів, докторантів та післядипломними програмами), Спеціалізована економіко-правова школа з поглибленим вивченням іноземної мови, Дитяча школа раннього розвитку (програми для дітей від другого до шостого року життя). Все це — єдина юридична особа з власною організаційно-управлінською, фінансовою системою, кадровою політикою та академічним етосом.

Від самого початку НУА намагалася відповідати власному девізу «Освіта. Інтелігентність. Культура». Багато зусиль було покладено на те, щоб мінімізувати розрив між словом та реальним станом речей: створили комплексну «Службу людини», до якої увійшли естетична, юридична, психологічна, художня, медична структури, відкрили музей історії НУА. Розробили принципи та механізми реалізації власного культурно-освітнього середовища, яке б дозволяло підтримувати в навчальному закладі атмосферу, завдяки якій можливо здійснювати освітню діяльність на засадах діалогу, поваги, людиноцентричності. Поступово збудували ефективну систему взаємодії із випускниками: саме вони складають сьогодні переважну більшість Наглядової ради, із них стовідсотково сформовано Консультативну раду із інвестиційних та фінансових питань при ректорі; вони фінансують цікаву стипендіальну програму для обдарованих студентів, виконують «Програму розвитку», надають робочі місця новим випускникам та беруть активну участь у навчальному процесі.

Виникли інтегровані кафедри, до складу яких увійшли викладачі вищої та загальноосвітньої школи, інтегровані освітні програми практично з усіх фундаментальних дисциплін. Було розроблено не лише Концепцію розвитку (зараз вона охоплює період до 2035 р.), а й супроводжуючі її комплексні цільові програми: «Посібник», «Кадри», «Виховання

вихователів», «Супровід випускників», «Художньо-естетична діяльність», «Профорієнтаційна робота зі школярами», «Цифровізація», «Спортивно-оздоровча робота» та ін.

Створили досить потужну систему власних міжнародних стосунків (сьогодні НУА — член міжнародної асоціації університетів, підписант Великої Хартії університетів) та взаємодії із бізнес-спільнотою та роботодавцями (існує Лабораторія планування кар'єри).

Багато хто із сумнівом ставився до можливостей «приватників» вести повноцінну науково-дослідну роботу. Відверто кажучи, і досі такі упередження «лунають навколо».

В ХГУ «НУА» впевнені — без системного розвитку НДР, залучення до неї викладачів, студентів, вчителів (!), школярів, без створення наукових лабораторій сучасний освітній заклад повноцінно функціонувати не може.

Двадцять п'ять років НУА проводила експериментальну та науково-дослідну роботу із відпрацювання та аналізу діяльності комплексу, побудованого на засадах неперервної освіти. Після завершення експерименту та успішного звіту перед МОН України його було переведено у статус реально діючої моделі. А з 2017 р. наукові інтереси вчених «змістилися» до нової експериментально-дослідницької площини. В якості наступного багаторічного соціально-педагогічного експерименту обрали нову соціальну функцію освіти — побудову та розвиток соціального партнерства. Сьогодні вона активно досліджується, публікуються статті та монографії, проводяться наукові конференції.

Крім того, функціонують власні наукові школи та напрями, затверджені державою науково-дослідні теми, успішно захищаються кандидатські та докторські дисертації, стають переможцями Всеукраїнських конкурсів наукових робіт та предметних олімпіад студенти. Щорічно учні СЕПШ — серед переможців олімпіад та конкурсів МАН обласного та Все-

українського рівнів. Творчі колективи мають почесні звання народних (студентський театр «На Лермонтовській, 27» і чоловічий вокальний ансамбль «Романтик-бенд») та зразкових (танцювальна група «Фабула» і жіночий вокальний ансамбль «Аеліта»). Спортклуб академії пишається численними переможцями та призерами спортивних змагань самого високого, в тому числі світового рівня. Це гольф, настільний теніс, плавання, кікбоксінг, бокс та ін.

Перелічувати можна було б і далі. Але сенс в іншому: презентуючи на сторінках поважного видання ключові надбання тридцятирічної діяльності Харківського

гуманітарного університету «Народна українська академія», хотілося б привернути увагу до головного:

НУА — не альтернатива, а частина освітянської спільноти Харківщини, Саме так вона себе позиціонує та відчуває.

Академія являє собою поодиноким унікальне, з інституціональної точки зору, утворення, яке реалізує на практиці модель неперервної гуманітарної освіти.

За перші тридцять років освітньо-науковий комплекс набув таких напрацювань, які дозволяють стверджувати про наявність реального впливу ХГУ «НУА» на розвиток деяких складових освіти міста, регіону та країни.

*Ректор
Харківського гуманітарного університету
«Народна українська академія»,
доктор історичних наук, професор К.В. Астахова*